קליפורניה: החלום ושברו

מאת ד"ר גיא בכור, אוניברסיטת הרווארד

כמו עני בפתח עומד עכשיו מושל מדינת קליפורניה, "קונאן הברברי" ארנולד שוורצנגר עם הכובע ביד, ומתחנן למזומנים. "תירמו כדי להציל את עצמנו". בימים האחרונים הוא החל במכירה של אלפי מוצרים ששכבו במחסני הרשויות, בתקווה לגייס כמה מאות אלפי דולרים מכך. כדי להעלות את ערך המוצרים הוא הוסיף את חתימתו, למשל על מכוניות נטושות או מוחרמות. האוניברסיטאות הציבוריות במדינה כל כך

9,000 [illegible] .[illegible]

.[illegible]

[illegible] ”[illegible]“ [illegible] 26 [illegible] 100,000 [illegible] ,IOU)) [illegible] 11.5% [illegible]

קליפורניה החולמת: “האימהות והאבות” שרו על מזג האוויר הנפלא בחופי קליפורניה, לעומת הקור של המזרח. במזרח “כל העלים חומים והשמים אפורים”, לעומת המערב החמים והנפלא. אבוי, כיום זה פשוט התחלף.

איך הגיעה קליפורניה למצב כה עגום, כאשר המושל שוורצנגר, המכהן מאז שנת 2003, איים בחודש יוני לסגור את הממשל אם המחוקקים, כלומר יריביו הדמוקרטים, לא יאשרו את תוכנית הקיצוצים שהכין?

הדוניזם. הפילוסופיה ההדוניסטית היוונית והרומית טענה שתכלית חיי האדם היא מקסימום תענוג והנאה, למשל מאוכל. כיוון שקיבת האדם בסך הכל מוגבלת, היו הרומאים העשירים נוהגים להכניס נוצה לתוך גרונם ולהקיא את שאכלו, כדי להתחיל באביסה ובזלילה מחודשת. הקיסר טיבריוס העניק משרות גבוהות לאדם שהצליח ללגום קנקן יין בלגימה אחת. שניים, שחגגו אתו במשך שלושה ימים רצופים, מונו למשרות גבוהות. הקיסר קליגולה היה נוהג לשתות אבני חן, שהומסו בחומצות.

קליפורניה, יותר מכל מדינה אמריקנית אחרת, חיה למען ההנאה המוגזמת של אזרחיה, תכלית קיומה. כסף וכסף, מיסעדות, עוד ועוד הנאות ועונג. כיוון שכך, אזרחיה לא היו מוכנים לשלם על רמת החיים הגבוהה שלהם. למה שישלמו? זה הרי פוגע בהנאה שלהם, סוג של פרדוקס אמריקני.

ההשקעה הציבורית בשנות החמישים והששים היתה עצומה, אוניברסיטאות, פארקים, קניוני ענק, זלילה בלתי נפסקת, כבישים מהירים, איכות חיים מהגבוהות בעולם, אלא שבני קליפורניה העבירו בשנת 1978 תיקוני חקיקה שחתכו את מיסי הקרקע בכמעט 60% ואסרו על העלאות מיסים נוספות. רמת חיים גבוהה, מיסים שאי אפשר להעלות אותם, והמשבר כמובן החמיר. מישהו צריך הרי לשלם בסוף על החגיגה.

כתוצאה מן הפרוייקטים הציבוריים הגרנדיוזיים קמה במדינה מערכת ציבורית עצומה של פקידים, רגולציה ותקנות. אלה תמיד רק יסבכו את המצב, בדיוק מה שעשו. לפעמים נדמה שהפרוייקטים והפקידים יצאו שם מכלל שליטה, והם מתנהלים כבר לעצמם.

שיטה מימשלית קשה, שכן לאור “יוזמות חקיקה של האזרחים”, מן פופוליזם יותר מידי דמוקרטי, אין אפשרות להעלות מיסים או לשנות תקציב אלא ברוב של שני שלישים בשני בתי הפרלמנט, דבר כמעט בלתי אפשרי. הרוב הוא בדרך כלל דמוקרטי, ולכן המיעוט הרפובליקני מקבל

זכות וטו קטלנית . קליפורניה היא מדינה שמצביעה מסורתית לדמוקרטים , אם כי לא מעט מושלים שלה היו רפובליקנים , למשל רונלד רייגן . כך מיפלגה אחת חוסמת את הרפורמות של השניה , עד היום .

מיסוי שהוא כבר גבוה . מס ההכנסה בקליפורניה הוא השני בגובהו בארצות הברית , אחרי הוואי , מה שמבריח ובצדק אנשי עסקים , למשל לטקסס השמרנית דווקא , שבה אין בכלל מס הכנסה של המדינה או מס רווחי הון . גוגל נשארת בינתים בקליפורניה , אך עמק הסיליקון סובל מבריחה נמשכת של חברות אל מחוץ לקליפורניה . ולמה שישארו ?

בחודש מאי ניסה המושל שוורצנגר להעלות עוד את המיסים כדי להציל את המדינה שלו , אך במשאל העם שיזם , דחו האזרחים ההדוניסטים , כמובן , את היוזמה . יותר מידי דמוקרטית , יותר מידי בזבזנית , לשוורצנגר לא נותר אלא לחתוך באכזריות עשרות אלפי משרות , לפטר , ולקצץ . כיוון שהמדינה סובלת מקללה אלוהית נוספת , מבצורות קשה , והמדשאות מיובשות , היא נראית במצב נורא . לעומתה הכלכלה הישראלית פורחת , מי היה מאמין .

האם יש מקום להספיד כבר את קליפורניה ובעקבותיה את החלום האמריקני ? עדיין לא . קליפורניה המוזהבת , מדינת החלום , ידעה תמיד להתאושש מן המשברים שלה בעיקר בשל תחושת האופטימיות הקוסמית שלה . אופטימיות כרגע אין הרבה , אבל במדינת תעשיית החלומות זה עדיין אפשרי , אם היא רק תרצה , ואם רק תלמד מגורלה ההיסטורי של הקיסרות הרומית , שנפלה בגלל ההדוניזם שלה , בשנת **476**. בסופה של כל חגיגה , כידוע , מישהו צריך לשלם את המחיר .

(מאמר ראשון מתוך סידרה , על אמריקה של אובמה)

אני מבקש באופן אישי , ממי שכבר חבר במועדון **Gplanet Prime**, והמנוי שלו הסתיים , לא לשכוח , ולחדש אותו . כדי לחדש את המנוי יש להכנס לקטגוריית "לחידוש מנוי קיים לחץ כאן ", או – כאן .

◄למבקשים להירשם לקבלת התראות על מאמרים חדשים – עושים

זאת בלחיצה – כאן.

◄כדי להנות מן המאמרים המיוחדים של האתר , יש להירשם לשירות המאמרים בתשלום , **Gplanet Prime**. קוראים את כל המאמרים בתשלום שכבר פורסמו , וממשיכים לחודש או לחצי שנה . ניתן להירשם – כאן.